

Tukitoimintojen osasto
Marketta Andersen

22.9.2000

Luottolaitoksille
Sijoituspalveluyrityksille

LUOTTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSESTÄ ANNETUN MÄÄRÄYKSEN TARKENNUKSIA

Eri yhteyksissä esiin tulleista kysymyksistä johtuen Rahoitustarkastus tarkentaa antamaansa määräystä luottolaitoksen tilinpäätöksestä 106.1 (dnro 20/420/98) seuraavasti:

Atk-ohjelmistomenojen kirjaaminen

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omien varojen laskelmassa tulee ensisijaisista omista varoista vähentää taseen erään ”Aineettomat hyödykkeet” merkitty määrä. Näin ollen tase-erää koskevalla kirjausperiaatteilla on välitön vaikutus vakavaraisuuslaskentaan. Yhdenmukaisten kirjausperiaatteiden noudattamisella voidaan varmistaa vakavaraisuuslukujen vertailukelpoisuus eri valvottavien välillä.

Rahoitustarkastuksen luottolaitoksen tilinpäätöstä koskevassa määräyksessä aineettomiin hyödykkeisiin luetaan ”perustamistoimista aiheutuneet menot, liikkeen ostamisen yhteydessä syntynyt liikearvo ja muut sellaiset huomattavat menot, joista odotetaan tuloa useammalta kuin yhdeltä vuodelta”. Määritelmässä ei ole otettu kantaa atk-ohjelmistomenoihin eikä näitä ole myöskään sisällytetty määräyksen aineellisiin hyödykkeisiin. Tästä johtuen eri valvottavien atk-ohjelmistomenojen kirjausperiaatteissa on ollut nähtävissä eroavaisuuksia.

Kirjanpitolautakunta on 24.1.2000 antanut lausunnon atk-ohjelmistomenojen kirjaamisesta (1604/2000). Tämän mukaisesti, jos atk-ohjelmistojen hankintamenot aktivoidaan, ne kirjataan aineettomien hyödykkeiden ryhmään lisenssin tai muun vastaavan oikeuden hankintamenon osalta aineettomina oikeuksina ja muilta osin muina pitkävaikutteisina menoina. Jos atk-ohjelmistojen hankintamenot sisältyvät hankitun atk-laitteen hankintamenoon, saadaan ne olennaisuuden periaate huomioon ottaen kirjata kokonaisuudessaan myös tase-erään Koneet ja kalusto (aineellisten hyödykkeiden tase-erä).

Rahoitustarkastuksen valvottavien tulee atk-ohjelmistomenojen kirjaamisessa noudattaa mainittua kirjanpitolautakunnan lausuntoa.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin, asiakkaan hyväksi annettuihin peruuttamattomiin sitoumuksiin tulee tilinpäätösmääräyksen mukaan merkitä mm. ”sitovat luottolupaukset”. Sitovien luottolupausten määrittäminen on voinut vaihdella eri valvottavissa esimerkiksi luottolaitosten luotonantoprosessin eroista, luottokannan luonteesta ja muista seikoista johtuen. Sitovien luottolupausten yksiselitteistä määritelmää ei myöskään ole sisällytetty luottolaitosten tilinpäätöstä koskevaan direktiiviin eikä luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin.

Tukitoimintojen osasto
Marketta Andersen

22.9.2000

Rahoitustarkastuksen kanta on, että sitovan luottolupauksen kirjanpitoon taseen ulkopuoliseksi eräksi merkintä edellyttää, että luoton ehdot on täsmällisesti yksilöity eikä luottolaitoksessa enää tarvita uutta päätöksentekoa luoton myöntämiseen ja luotonsaajalle maksamiseen. Sitovien luottolupausten käsittely vakavaraisuuslaskennassa ratkaistaan niiden voimassaoloajan perusteella.

Julkisesti noteeratun arvopaperin käsite tilinpäätöksen liitetiedoissa

Tilinpäätöksen liitetietona 20 tulee saamistodistuksista ja keskuspankkirahoitukseen oikeuttavista saamistodistuksista esittää jaottelu julkisesti noteerattuihin ja muihin. Julkisesti noteeratun arvopaperin määritelmänä on määräyksessä esitetty: ”Julkisesti noteeratulla arvopaperilla tarkoitetaan osaketta ja siihen verrattavaa arvopaperia, joka noteerataan HEX Oy, Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi, selvitysyhtiöissä (Helsingin Pörssi) taikka siihen verrattavassa ulkomaisessa pörssissä tai joka on arvopaperimarkkinalain 3 §:ssä tarkoitettu markkina-arvopaperi.”

Eräät valvottavat ovat esittäneet, että julkisesti noteeratuiksi saamistodistuksiksi tulkittaisiin Suomen valtion bench mark -viitelainat. Perusteluna on esitetty, että saamistodistuksia listataan pörssiin, mutta niillä ei tosiasiaassa käydä kauppaa. Ainoastaan valtion viitelainoilla on ns. primary dealer -järjestelmä, jossa markkinatakaaja sitoutuu jatkuvasti antamaan sitovan osto- ja myyntitarjouksen liikkeeseen lasketusta arvopaperista.

Pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä annetun direktiivin (86/635/ETY) mukaan ”Jäsenvaltioiden on vaadittava, että luottolaitokset antavat seuraavat tiedot myös liitetiedoissa: vastaavien 5-8 kohdassa esitettyjen siirrettävien arvopapereiden jakautuminen pörssissä noteerattuihin ja noteeraamattomiin arvopapereihin” (41 art. 2 a). Taseen 5-8 kohdassa esitettävät arvopaperit ovat ”joukkovelkakirjat, mukaan luettuna kiinteätuottoiset arvopaperit, osakkeet ja muut vaihtuvatuottoiset arvopaperit, omistusyhteydet yrityksissä ja sidosyhtiöiden osakkeet”.

Valtiovarainministeriön antaman luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä koskevan päätöksen (1376/1997) mukaan liitetietoina on esitettävä ”..arvopaperit omaisuuslajeittain jaoteltuna julkisesti noteerattuihin ja muihin arvopapereihin..” (16 § kohta 13).

Julkisesti noteeratun arvopaperin käsitettä ei siten sääntelyssä ole määritelty arvopaperin likvidiyden perusteella. Valtion viitelainojen osuus noteerattujen saamistodistusten yhteenlasketusta kirjanpitoarvosta on Rahoitustarkastuksen kannan mukaan suositeltavaa esittää tarvittaessa lisätietona.

RAHOITUSTARKASTUS

Pirkko Pohjoisaho-Aarti
apulaisjohtaja

Marketta Andersen
pankkitarkastaja